

Asia: VN/2383/2024

Lausuntopyyntö ammattikorkeakoulujen rahoitusmallin uudistamista koskevista asetuseronnoksista

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1. Asetuseronnoksen 12 §:ssä esitetään, että ammattikorkeakoululain 43 §:n 3 momentissa tarkoitettu perusrahoituksesta 95 prosenttia määräytyisi toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella ja 5 prosenttia muiden koulutuspolitiikan sekä tutkimus- ja kehittämisspolitiikan tavoitteiden perusteella (strategiaperusteinen rahoitus). Koulutuksen perusteella määräytyväksi rahoitusosuudeksi esitetään 75 % ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan perusteella määräytyväksi rahoitusosuudeksi 20 %.

Pidättekö esitettyä rahoitusperusteiden keskinäistä painoarvoa tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 1:

On perusteltua, että rahoitusmalleihin ei tehdä nyt suuria muutoksia, jotta pystymme varmistamaan korkeakoulujen toivoman ennakoitavuuden.

TKI-toiminnan painoarvon maltillinen kasvattaminen on perusteltua.

Pidemmällä aikavälillä kannatamme merkittävämpiä muutoksia rahoitusmallin kokonaisuuteen. Nykyisestä liian vahvasta tulosperusteisuudesta on edettävä kohti vakaampaa perusrahoitusta, jotta mahdollistetaan korkeakouluille entistä vakaampi ja ennakoivampi rahoitusympäristö kehittää omaa toimintaansa ja omia strategisia painopisteitä.

Merkittävämmät rahoitusmallin muutokset tulee tehdä yhteistyössä ja hyvässä aikataulussa siten, että korkeakouluilla on kohtuullinen aika valmistautua toiminnan muutoksiin, eikä niitä ajeta perusteettomasti ahdinkoon nopeiden muutosten myötä.

2. Koulutuksen rahoitusosuuteen (13 §) esitetään lisättäväksi rahoitusosuus, joka perustuu uusiin opiskelijoihin, jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet Suomen koulutusjärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa tai vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 2:

Ymmärrämme tarpeen vahvistaa ensikertalaisten osuutta ja kannatamme osaamistason nostoa tukevia toimenpiteitä. Ammattikorkeakouluilla on rajalliset keinot suosia ensikertaisia hakijoita.

Mittarin käyttöönoton jälkeen on tehtävä arviointi sen vaikutuksesta, koska mittari on uusi ja sen kaikkia vaikutuksia on vaikea arvioida. Esimerkiksi vaikutukset nuorten hakeutumiseen korkeakouluun voivat olla arvaamattomia, kun ensikertaisten ottaminen otetaan rahoitusmalliin yhdessä toisen samantasoisien tutkinnon kertoimen laskemisen kanssa. Esimerkiksi opiskelijan kynnys oikean valinnan tekemiseen nousee, kun opiskelija tietää menettävänsä ensikertaisen statuksen.

Samalla on varmistettava, että ensikertalaisten suosiminen ei johda tilanteeseen, jossa alan vaihtaminen on tosiasiaa liian vaikeaa.

3. Strategiaperusteisen rahoituksen (14 §) määräytymisperusteita esitetään muutettavaksi siten, että siitä poistettaisiin valtioneuvoston korkeakoulu- ja tiedepoliittisia tavoitteita tukeva osuus (ns. ohjelmarahoitus). Jatkossa strategiarahoitus perustuisi korkeakoulun strategiaa ja uudistumista tukevaan osuuteen.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 3:

Akava kannattaa ehdotettua muutosta oikeansuuntaisena. Rahoitusmallin tulee tukea ammattikorkeakoulujen profiloitumista oman strategiansa mukaisesti ja kannustaa korkeakouluja keskinäiseen yhteistyöhön. Lisää näitä suuntauksia tukevia ratkaisuja tarvitaan.

4. Muuta lausuttavaa valtioneuvoston asetusluonnokseen

-

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä

5. OKM asetuksen 1 §:ssä ja liitteessä esitetään koulutuksen rahoitusosuuden laskentakriteereiksi ja niiden painoarvoiksi seuraavia:

1. Ammattikorkeakoulussa aloittaneiden uusien ensikertaisten opiskelijoiden lukumäärä 3 %
2. Ammattikorkeakoulussa suoritettujen ammattikorkeakoulututkintojen lukumäärä 56 %
3. Avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa, erillisinä opintoina, maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettujen opintopisteiden yhteismäärä 5 %
4. Ammatillisen opettajankoulutuksen opintokokonaisuuden suorittaneiden lukumäärä 2 %
5. Korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten perusteella suoritettujen opintopisteiden määrä 1 %
6. Valtakunnallisen opiskelijapalautekyselyn vastauspisteiden yhteismäärä 3 %
7. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden työllisten määrä Suomessa vuosi valmistumisen jälkeen 2 %
8. Valtakunnallisen uraseurantakyselyn vastauspisteiden yhteismäärä 3 %

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 5:

Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli on hyvin tulosperusteinen. Pidemmällä aikavälillä kannatamme merkittävämpiä muutoksia rahoitusmallin kokonaisuuteen. Nykyisestä liian vahvasta tulosperusteisuudesta on edettävä kohti vakaampaa perusrahoitusta, jotta mahdollistetaan korkeakouluille entistä vakaampi ja ennakoivampi rahoitusympäristö kehittää omaa toimintaansa ja omia strategisia painopisteitä. Koulutuksen laadun tulisi olla vahvempi tekijä.

6. Uusien ensikertaisten opiskelijoiden lukumäärää koskevan uuden laskentakriteerin painoarvo olisi 3 %.

Tämä toteutettaisiin siirtona avoimessa ammattikorkeakouluopetuksessa, maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettuja opintopisteitä koskevasta rahoitustekijästä, jonka painoarvo olisi esityksen mukaan 5 % (nykyisin 8 %).

Uusien esikertaisten opiskelijoiden lukumäärää koskevan laskenta suoritettaisiin viimeisen käytettävissä olevan vuoden (kesäkuun tilanne) toteutuman perusteella.

Pidättekö ehdotusta uudesta rahoitustekijästä tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 6:

Ymmärrämme tarpeen vahvistaa ensikertalaisten osuutta ja kannatamme osaamistason nostoa tukevia toimenpiteitä. Ammattikorkeakoulujen mahdollisuudet ja työkalut suosia ensikertalaisia opiskelijoita ovat kuitenkin rajalliset.

Mittarin käyttöönoton jälkeen on tehtävä arviointi sen vaikutuksesta, koska mittari on uusi ja sen kaikkia vaikutuksia on vaikea arvioida. Esimerkiksi vaikutukset nuorten hakeutumiseen korkeakouluun voivat olla arvaamattomia, kun ensikertaisten ottaminen otetaan rahoitusmalliin yhdessä toisen samantasoisien tutkinnon kertoimen laskemisen kanssa. Esimerkiksi opiskelijan kynnys oikean valinnan tekemiseen nousee, kun opiskelija tietää menettävänsä ensikertaisen statuksen.

Samalla on varmistettava, että ensikertalaisten suosiminen ei johda tilanteeseen, jossa alan vaihtaminen on tosiasiaa liian vaikeaa.

7. Ammattikorkeakoulussa kalenterivuonna suoritettujen ammattikorkeakoulututkintojen lukumäärä - rahoitustekijän painoarvon esitetään pysyvän ennallaan. Rahoitustekijän laskentaan esitetään tarkennuksia:

- Ammattikorkeakoulututkintojen lukumäärää painotettaessa tutkinnon suorittamisaikaa ja toisen saman tasoisen tutkinnon suorittamista koskeviin kertoimiin esitetään muutoksia. Momentin mukaan tutkintojen lukumäärää laskettaessa ammattikorkeakoululain 14 §:ssä tarkoitetussa tavoitteellisessa suorittamisajassa suoritettujen tutkintojen lukumäärää painotettaisiin kertoimella 1,8 (nykyisin 1,5).
- Jos tutkinnon suorittanut on aiemmin suorittanut suomalaisessa korkeakoulussa alemman korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon, toista tutkintoa painotettaisiin lisäksi kertoimella 0,5 (nykyisin 0,7). Muut laskennan kertoimet pysyisivät ennallaan.
- Teknisenä muutoksena kerroinluokan 1 tutkintoja ei enää jatkossa listattaisi asetuksen liitteessä vaan ryhmään C (kerroin 1) sisältyisivät kaikki sellaiset tutkinnot, jotka eivät sisälly A (kerroin 3) tai B (kerroin 1,75). Muutos ei vaikuttaisi korkeakoulujen välisiin rahoitussuhteisiin, mutta sillä vältettäisiin tarpeeton asetusmuutos sopimuskauden aikana, mikäli käyttöön otetaan uusi tutkintonimike, joka ei sijoitu ryhmiin A tai B.
- Artonomi (AMK) -tutkinto nostettaisiin samaan kerroinluokkaan 1,75 muotoilija (AMK) -tutkinnon kanssa. Muihin kerroinluokkiin ei esitetä muutoksia.

Pidätkö ehdotusta tavoiteaikakertoimen nostamisesta (1,8) tarkoituksenmukaisena?

Ei kantaa

Pidätkö ehdotusta toisen saman tasoisen tutkinnon kertoimen pienentämisestä (0,5) tarkoituksenmukaisena?

Ei

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 7:

Tavoiteaikakertoimen nostaminen vahvistaa koulutuksen läpäisyä, mikä on kannatettava tavoite. Toisaalta tavoiteaikakertoimen nostamiseen voi liittyä haasteita opiskelijoiden hyvinvoinnin

näkökulmasta, joka voi vaikuttaa myös negatiivisesti opiskelijoiden lisäksi henkilöstön tilanteeseen kasvavana työmääränä ja heikentyneenä hyvinvointina. Opiskelijoiden hyvinvoinnista, ohjauksen laadusta, opiskelutaidoista ja mahdollisuuksista keskittyä opintoihinsa on pidettävä huolta. Laadukas opetus ja johtaminen varmistetaan riittävällä rahoituksella ja riittävällä henkilöstömäärällä sekä tutkimuksessa ja opetuksessa että tukipalveluissa ja hallinnossa.

Tutkinnon tavoiteajassa suorittamiseen liittyvät kannustimet voivat kannustaa ammattikorkeakouluja sujuvoittamaan tutkinnon suorittamista sekä vaarantaa opiskelijoiden mahdollisuudet yksilöllisille opintopoluille ja valinnoille. Tällöin korkeakoulutettujen osaaminen ja osaamisen monimuotoisuus vaarantuu. Tavoiteaikakertoimet asettavat myös paineet opiskelijoiden hyvinvoinnin ja jaksamisen tuelle.

Akava ei kannata toisen samantasoisien tutkinnon kertoimen laskemista. Ammattikorkeakouluilla on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa toisen tutkinnon suorittamismahdollisuuksiin ilman syrjiviä käytäntöjä. Ongelmia muodostuu esimerkiksi hakijoille, jotka suorittavat opintoja siirtyäkseen formaalia kelpoisuutta tai pätevyyttä edellyttävälle alalle. Koulutusalojen välillä on myös selkeitä eroja toista tutkintoaan suorittaneiden osuudessa ja toisen tutkinnon selvästi matalampi kerroin asettaa alat kohtuuttomasti eriarvoiseen asemaan.

Esitetty muutos ei tue korkeakoulujen mahdollisuuksia toteuttaa jatkuvan oppimisen tehtävää. Uhkakuvana on, että työikäisen väestön osaamisen kehittämisen mahdollisuudet korkeakoulutuksessa heikkenevät uudistuksen myötä. Varsinkin kun rahoitusmallien uudistustyön rinnalla on käynnissä myös useita työikäisen väestön osaamisen kehittämisen mahdollisuuksiin vaikuttavia muutosprosesseja, kuten aikuiskoulutustuen kehittäminen, vuorotteluvapaan lakkauttaminen, avoimen korkeakouluopetuksen maksujen kolminkertaistaminen ja osaamiskokonaisuuksien pilotoinnit. Työmarkkinoiden murros vaatii jatkossakin uuden osaamisen kasvattamista, joka edellyttää myös työikäisen väestön osaamisen kehittämistä sekä täydentävänä koulutuksena että tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Työikäisten hyvinvoinnin ja jaksamisen näkökulmasta rahoitusmallin tulisi mahdollistaa myös oman toiselle alalle hakeutuminen kesken työuran.

8. Rahoituslaskennassa avoimen opintopisteistä huomioitaisiin vain ne, joiden tekijällä suomalainen henkilötunnus.

Rajaus edellyttää tiedonkeruumuutoksia ja se tulisi voimaan v. 2024 suoritetuista opintopisteistä alkaen.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 8:

-

9. OKM asetuksen 2 §:ssä ja sen liitteessä esitetään tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusosuuden laskentakriteerien tekijöiksi ja painoarvoiksi:

1. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ulkopuolinen rahoitus 12 %
2. Suoritettujen ylempien ammattikorkeakoulututkintojen lukumäärä 6 %
3. Julkaisujen, julkisen taiteellisen ja taideteollisen tuotannon, audiovisuaalisten aineistojen sekä tieto- ja viestintätekniisten ohjelmien lukumäärä 2 %

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 9:

-

10. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ulkopuolista rahoitusta koskevan laskentakriteerin painoarvoa ehdotetaan nostettavaksi 12 %:iin (nykyisin 11 %).

AMK-profiloitumisrahoitus (10 miljoonaa euroa) siirrettäisiin osaksi laskennallista rahoitusta, mistä johtuen TKI-rahoitustoiminnan osuutta tulee nostaa. Nosto toteutettaisiin laskemalla työllistymistä 1 vuosi valmistumisen jälkeen koskevan laskentakriteerin prosenttiosuutta 2 %:iin (nykyisin 3 %).

Pidättekö ulkopuolista rahoitusta koskevan laskentakriteerin painoarvon nostamista tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 10:

-

11. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan ulkopuolista rahoitusta koskevan laskentakriteerin laskentaan esitetään muutoksia. Ulkopuolisesta rahoituksesta painotettaisiin kertoimella 1,3 niitä rahoituksia, jotka on ilmoitettu seuraavissa opetus- ja kulttuuriministeriön tutkimusrahoitusta koskevan tiedonkeruun luokissa:

1. suoraan Euroopan unionilta tuleva puiteohjelmärahoitus tai muu laadullisesti kilpailtu EU-rahoitus;
2. muu EU-rahoitus;
3. ulkomaiset rahastot ja säätiöt;
4. kansainväliset järjestöt;
5. muu ulkomainen rahoitus;
6. kotimaiset yritykset;
7. ulkomaiset yritykset.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 11:

-

12. Julkaisutiedonkeruun luokkien laskentaan rahoituksessa ehdotetaan muutoksia. Luokkiin E1-E3, F ja I kuuluvien julkaisujen lukumäärää painotettaisiin kertoimella 0,4. Luokat E1-E3, F ja I ovat:

- yleistajuiset artikkelit lehdessä tai kokoomateoksessa sekä yleistajuiset blogikirjoitukset (E1);
- yleistajuiset monografiat sekä vertaisarvioimattomat tieteelliset erillisteokset (E2);
- yleistajuiset toimitustyöt (E3);
- julkinen taiteellinen ja taideteollinen toiminta (F);
- audiovisuaaliset aineistot ja tieto- ja viestintätekniset ohjelmat (I).

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Ei kantaa

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 12:

Julkisen taiteellisen ja taideteollisen toiminnan lisääminen mukaan laskentakriteereihin on kannatettava. Taiteellisen toiminnan sisällä on valtavasti eroja, joten on pohdittava, miten kerroin saadaan vastaamaan toiminnan vaativuutta.

13. Korkeakoulujen vuosien 2025 ja 2026 rahoituksen laskentaan esitetään sisällytettäväksi muutosrajoitin.

Korkeakoulun rahoitus, joka ei sisällä strategiaperusteista rahoitusosuutta voisi vähentyä yhteensä enintään 3 prosenttia verrattuna edellisen vuoden rahoituksen tasoon, joka on suhteutettu rahoitusvuonna käytettävissä olevaan laskennalliseen rahoitukseen. Rajauksen laskennasta aiheutuva mahdollinen alijäämä jaettaisiin korkeakoulusektoreittain korkeakoulujen kesken niiden rahoituksen suhteessa. Vastaava rajoitin oli voimassa vuosina 2021-2022.

Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

Kyllä

Näkemyksiä, muutosehdotuksia tai muuta kommentoitavaa ehdotukseen 13:

Muutosrajoittimen sisällyttäminen on perusteltua, jotta mahdolliset rahoituksen muutokset pysyisivät kohtuullisina.

Ammattikorkeakoulut ovat koulutusaloiltaan ja toiminnaltaan erilaisia, joten esitetyt muutokset vaikuttavat eri tavoin. Malli pakottaa korkeakoulut kuitenkin samaan muottiin, vaikka ne ovat koulutusaloiltaan ja toiminnaltaan erilaisia. Jatkotyössä on pohdittava miten erilaiset korkeakoulujen ja alojen profiilit pystyttäisiin huomioimaan paremmin.

Tulevien muutosten vaikutuksia on seurattava ja analysoitava ammattikorkeakoulukohtaisesti tulossopimusneuvottelujen yhteydessä.

Muuta lausuttavaa ehdotuksesta

14. Arvionne ehdotuskokonaisuuden vaikutuksista korkeakouluille, korkeakoulujärjestelmälle ja yhteiskunnalle

Ymmärrämme tarpeen vahvistaa ensikertalaisten osuutta ja kannatamme osaamistason nostoa tukevia toimenpiteitä. Ammattikorkeakoulujen mahdollisuudet ja työkalut suosia ensikertalaisia opiskelijoita ovat kuitenkin rajalliset.

Ensikertalaiskertoimen käyttöönoton jälkeen on tehtävä arviointi sen vaikutuksesta, koska mittari on uusi ja sen kaikkia vaikutuksia on vaikea arvioida. Esimerkiksi vaikutukset nuorten hakeutumiseen korkeakouluun voivat olla arvaamattomia, kun ensikertaisten ottaminen otetaan rahoitusmalliin yhdessä toisen samantasoisien tutkinnon kertoimen laskemisen kanssa. Esimerkiksi opiskelijan kynnys oikean valinnan tekemiseen nousee, kun opiskelija tietää menettävänsä ensikertaisen statuksen.

Samalla on varmistettava, että ensikertalaisten suosiminen ei johda tilanteeseen, jossa alan vaihtaminen on tosiasiaa liian vaikeaa.

Tavoiteaikakertoimen nostaminen vahvistaa koulutuksen läpäisyä, mikä on kannatettava tavoite. Toisaalta tavoiteaikakertoimen nostamiseen voi liittyä haasteita opiskelijoiden hyvinvoinnin näkökulmasta, joka voi vaikuttaa myös negatiivisesti opiskelijoiden lisäksi henkilöstön tilanteeseen kasvavana työmääränä ja heikentyneenä hyvinvointina. Opiskelijoiden hyvinvoinnista, ohjauksen laadusta, opiskelutaidoista ja mahdollisuuksista keskittyä opintoihinsa on pidettävä huolta. Laadukas opetus ja johtaminen varmistetaan riittävällä rahoituksella ja riittävällä henkilöstömäärällä sekä tutkimuksessa ja opetuksessa että tukipalveluissa ja hallinnossa.

Tutkinnon tavoiteajassa suorittamiseen liittyvät kannustimet voivat kannustaa ammattikorkeakouluja sujuvoittamaan tutkinnon suorittamista sekä vaarantaa opiskelijoiden mahdollisuudet yksilöllisille opintopoluille ja valinnoille. Tällöin korkeakoulutettujen osaaminen ja osaamisen monimuotoisuus vaarantuu. Tavoiteaikakertoimet asettavat myös paineen opiskelijoiden hyvinvoinnin ja jaksamisen tuelle.

Akava ei kannata toisen samantasoisien tutkinnon kertoimen laskemista. Ammattikorkeakouluilla on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa toisen tutkinnon suorittamismahdollisuuksiin ilman syrjiviä

käytäntöjä. Ongelmia muodostuu esimerkiksi hakijoille, jotka suorittavat opintoja siirtyäkseen formaalia kelpoisuutta tai pätevyyttä edellyttävälle alalle. Koulutusalojen välillä on myös selkeitä eroja toista tutkintoaan suorittaneiden osuudessa ja toisen tutkinnon selvästi matalampi kerroin asettaa alat kohtuuttomasti eriarvoiseen asemaan.

Esitetty muutos ei tue korkeakoulujen mahdollisuuksia toteuttaa jatkuvan oppimisen tehtävää. Uhkakuvana on, että työikäisen väestön osaamisen kehittämisen mahdollisuudet korkeakoulutuksessa heikkenevät uudistuksen myötä. Varsinkin kun rahoitusmallien uudistustyön rinnalla on käynnissä myös useita työikäisen väestön osaamisen kehittämisen mahdollisuuksiin vaikuttavia muutosprosesseja, kuten aikuiskoulutustuen kehittäminen, vuorotteluvapaan lakkauttaminen, avoimen korkeakouluopetuksen maksujen kolminkertaistaminen ja osaamiskokonaisuuksien pilotoinnit. Työmarkkinoiden murros vaatii jatkossakin uuden osaamisen kasvattamista, joka edellyttää myös työikäisen väestön osaamisen kehittämistä sekä täydentävänä koulutuksena että tutkintoon johtavassa koulutuksessa. Työikäisten hyvinvoinnin ja jaksamisen näkökulmasta rahoitusmallin tulisi mahdollistaa myös oman toiselle alalle hakeutuminen kesken työuran.

Hyvin rahoitushauissa pärjäävät korkeakoulut lisäävät samalla julkista rahoitustaan rahoitusmallin kautta eli korkeakoulujen rahoitus on vahvasti kasaantuvaa. Tämä korostaa korkeakoulujen keskinäistä kilpailua ja asettaa korkeakoulut keskenään eriarvoiseen asemaan.

Korkeakoulujen rahoituksen yleiskuvasta Akava katsoo, että nykyisillä tiedossa olevilla resursseilla on haastavaa edetä kohti korkeakoulutuksen 50 % tutkintotavoitetta koulutuksen laadusta ja/tai henkilöstön hyvinvoinnista tinkimättä.

15. Mahdolliset muut huomiot ehdotuskokonaisuudesta tai asetusluonnoksista

Pidemmällä aikavälillä kannatamme merkittävämpiä muutoksia rahoitusmallin kokonaisuuteen. Nykyisestä liian vahvasta tulosperusteisuudesta on edettävä kohti vakaampaa perusrahoitusta, jotta mahdollistetaan korkeakouluille entistä vakaampi ja ennakoivampi rahoitusympäristö kehittää omaa toimintaansa ja omia strategisia painopisteitä.

Merkittävämmät rahoitusmallin muutokset tulee tehdä yhteistyössä ja hyvässä aikataulussa siten, että korkeakouluilla on kohtuullinen aika valmistautua toiminnan muutoksiin, eikä niitä ajeta perusteettomasti ahdinkoon nopeiden muutosten myötä.

Muuta lausuttavaa työryhmän ehdotuksista

16. Työryhmä teki myös ehdotuksia, joita ei säädetä asetuksilla. Näitä olivat mm.:

- Yliopisto- ja ammattikorkeakoululait mahdollistavat sen, että OKM voi myöntää korkeakouluille myös tuloksellisuusrahoitusta korkeakoulun tuloksellisen toiminnan perusteella. Työryhmä ehdotti, että laskennallisen rahoitusmallin ulkopuolella otettaisiin käyttöön korkeakoulujen kesken kohdennettava erillinen kannustepalkkio vaikeammin mitattavien toimien kohdalle (esimerkiksi työ- ja opiskeluhyvinvointi, johtaminen, sidosryhmäyhteistyö). Kannustepalkkiota ei välttämättä kohdennettaisi joka vuosi. Tarkasteltavat teemat voisivat myös vaihdella vuosittain.
- Työryhmä katsoi, että tarvitaan syvällisempää tarkastelua isoista järjestelmätason muutostarpeista, sitä tukevista rahoitus- ja ohjauskäytänteisistä sekä tarvetta uudistamisen tutkimukselliseen tukeen. Tutkimus- ja arviointitietoa hyödyntävä valmistelu tulisi käynnistää mahdollisimman pian.

Mahdolliset huomiot työryhmän esittämistä muista ehdotuksista:

Tuloksellisuusrahan käyttöön ottaminen olisi tarkoituksenmukaista. Henkilöstön työhyvinvointia ja opiskelijoiden opiskeluhyvinvointia tukevat kannusteet olisivat kannatettavia sekä rahoitusmallin ulkopuolisessa tuloksellisuusrahoituksessa että myös rahoitusmallin sisällä.

Pidemmällä aikavälillä kannatamme merkittävämpiä muutoksia rahoitusmallin kokonaisuuteen. Nykyisestä liian vahvasta tulosperusteisuudesta on edettävä kohti vakaampaa perusrahoitusta, jotta mahdollistetaan korkeakouluille entistä vakaampi ja ennakoivampi rahoitusympäristö kehittää omaa toimintaansa ja omia strategisia painopisteitä.

Ennen suurempaa uudistamistyötä seuraavalla kierroksella on tärkeää, että merkittävimmät muutokset valmistellaan hyvin valmistellussa aikataulussa, sidosryhmiä osallistaen ja tutkittuun tietoon perustuen. Näin mahdollistetaan korkeakoulujen mahdollisuus valmistautua mahdollisiin muutoksiin.

Kouzmitchev Konstantin
Akava ry